

Akkerbouwer en hobbykweker Niek Vos is de ontdekker van de Bionica, de eerste biologische aardappel die resistent is tegen de gevreesde aardappelziekte *phytophthora*. Na jaren geduldig kruisen van verschillende planten, veel vakkennis, enorme inzet en hulp van veredelingsbedrijf Meijer, lukte het de kweker zelfs een commercieel interessante aardappel in de markt te zetten.

Foto: Maria van Boven

Niek Vos toont vol trots de Bionica

Gentechnologie kwam er niet aan te pas

Aardappelveredeling in de praktijk

Bioboer Niek Vos heeft al jaren een enorme drive die *phytophthora* te lijf te gaan. “We liepen natuurlijk al heel lang met onze onmacht te koop. Er is wel veel tijd in gaan zitten, want ik ben er al ruim vijftien jaar mee bezig. Maar het is niet alleen mijn vondst, die aardappel. Het is natuurlijk begonnen met onderzoek in Wageningen, zo’n twintig jaar geleden al. Daarna hebben we een lange weg afgelegd. De samenwerking met aardappelpootgoedleverancier Meijer in Kruiningen maakte het mogelijk de Bionica te ontdekken. Ik heb hem er alleen maar uitgepikt. Een toevalstreffer, eigenlijk.”

Resistent, wit en weinig bijmesten

Het is moeilijk te zeggen hoe groot de resistentie van de Bionica is. “Deze aardappel heeft tien jaar in de *phytophthora* gelegen en al die tijd heeft ‘ie het niet opgelopen. Een behoorlijk resistente aardappel, dus. Maar de *phytophthora*-bacterie is vindingsrijk – op een gegeven moment zal die misschien weer opduiken.”

De aardappel heeft een in het oog springend nadeel: hij is wit van binnen. In Engeland zou dat geen probleem zijn; daar zetten ze het liefst witte aardappels op tafel. Maar Nederlandse aardappeleters bleven vooral een gele knol op hun bord. Supermarkten zijn daarom terughoudend. Volgens Vos valt er aan die witte kleur niet veel te doen. “Als je een biologische gele aardappel wilt, krijg je de *phytophthora* erbij. Het is lastig voor de introductie ja, maar het is misschien een kwestie van gewenning. We moeten gewoon even wachten tot er een omslag naar wit plaatsvindt. De

smaak is hetzelfde, dus... En bovendien,” vult Vos met grote stelligheid aan, “die pré van het *phytophthora*-vrije is veel groter. Zo groot dat dat witte niet uitmaakt.”

Pluspunten

De Bionica heeft nóg een voordeel; kennelijk kan er met weinig stikstof een optimale productie behaald worden. Een Wageningse proef wees dat kort geleden uit. Er hoeft dus maar weinig biologische mest te worden gebruikt, want de Bionica heeft niet veel nodig om tot volle wasdom te komen. Dat is mooi meegenomen, want biologische mest is een schaars goed. Volgens Vos is ook dit echter niet het grootste pluspunt van zijn aardappel. “Je weet niet of die resultaten na één jaar van proeven doen ook volgend jaar of over meerdere jaren nog gelden. Wij zeggen hier wel eens: één jaar is géén jaar. Het kan nét een gunstig jaar geweest zijn. Even afwachten of het zo blijft.”

Op de vraag of hij wat zijn selectieve kweek betreft iets heeft aan de Stichting Zaadgoed, antwoordt Niek Vos: “Ja, vooral moreel.” Hij kent de cursus aardappelselectie voor hobbykwekers van Edith Lammerts van Bueren, maar hij is toch ook echt een man van de praktijk, iemand van *learning by doing*. Op die manier heeft hij, op een enorm aardappelveld achter zijn bedrijf in de Noordoostpolder, de wilde, *phytophthora*-vrije aardappelrassen met engeligeduld gekweekt en gekruist met productievriendelijke rassen, die over het algemeen gevoeliger zijn voor *phytophthora*. Wat hem de Bionica als uiteindelijk resultaat opleverde. ■

Zie ook: pagina 24 van dit nummer van Ekoland.